

КЕЙС-МЕТОД У КОНТЕКСТІ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Лещенко Т. О., Бондар Н. В.

Українська медична стоматологічна академія

Обґрунтовано ефективність використання кейс-методу в контексті інтерактивних технологій. Окреслено умови і шляхи використання Case-study в процесі навчання української мови як іноземної. Акцентовано на потенціалі аналізованого методу, який активно використовується у вітчизняній вищій освіті.

Ключові слова: *інтерактивні методи, кейс-технологія, українська мова як іноземна, студенти-іноземці, проблемна ситуація.*

The importance of using the Case-method in the context of interactive technologies has been canalized and proved. The conditions and ways of using Case-study in the process of learning Ukrainian as a foreign language has been also defined. The article focuses on the potential of the analyzed method, which can be commonly used in the Ukrainain educational sistem.

Keywords: *interactive methods, case-technology, Ukrainian as a foreign language, foreign students, problem situation.*

Постановка проблеми. Розширення сфер міжнародних відносин, стрімке входження України у світовий освітній простір вимагають якісної підготовки конкурентоспроможних фахівців, а це, своєю чергою, зумовлює модернізацію освітньої системи і, відповідно, впровадження у вишівський процес сучасних форм і методів навчання.

Методика навчання дієва лише тоді, коли базується на методах і прийомах, які активізують когнітивну діяльність студента. Один із сучасних інтерактивних методів – Case-study (англ. *case* – *випадок, ситуація*), підґрунтя якого – навчання студентів шляхом розв'язання конкретних завдань (кейсів). Особливо це доцільно для практичного втілення на заняттях української мови як іноземної. Зважаючи на сучасні освітні реалії, ми переконані, що такий метод продуктивно сприяє розширенню простору

реалізації пізнавального потенціалу, удосконаленню вміння спілкуватися, розвитку творчих здібностей, формуванню всіх складових фахової компетенції лікаря, професія якого лінгвоактивна. Безумовно, ефективно використання вказаного методу уможливорює злагодженість опанування і теоретичним, і практичним матеріалом.

Попри пильну увагу до питань застосування інтерактивних методів на заняттях української мови як іноземної [1; 3; 6; 7], деякі сутнісні аспекти цієї проблеми досі лишаються мало дослідженими. Приміром, потребують уточнення не тільки теоретичні аспекти осмислення кейсових технологій, доцільність їх використання у вищій школі, а й результативність послуговування кейсами загалом.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Комунікативна цінність, доцільність використання кейс-технологій, які спонукають учасників навчального процесу до активної співпраці, останнім часом привертає увагу багатьох дослідників (В. Давиденко [2]; К. Ковальова [4]; Е. Михайлова [8]; О. Сидоренко [9]; Ю. Сурмін [9; 11]; О. Смолянінова [10]; Н. Титова [12], П. Шеремета [13], ін.). В їхніх працях презентовано різні уявлення про кейс-технології, подано численні тлумачення цього поняття, є спроби проаналізувати особливості практичного втілення цього методу в освітній процес.

Формулювання завдання дослідження. Мета статті – аналіз методу Case-study в контексті інноватики у вищій медичній освіті. Поставлена мета передбачає розв'язання таких завдань: 1) окреслити стан дослідження кейсової методики, узагальнити погляди вчених на неї; 2) з'ясувати умови використання Case-study в медичному виші; 3) охарактеризувати потенціал Case-study культурологічного спрямування в процесі навчання української мови як іноземної.

Виклад основного матеріалу. Уже відомо, що розглядувану технологію цілком доречно інтерпретувати інтерактивною формою організації навчального заняття. Як метод навчання кейс-метод на освітньо-

методичних теренах утвердився ще в 1870 р. Як бачимо, натеper на методичних маргінесах накопичено багатий досвід використання кейс-методу в навчально-виховному процесі, що й не дивно, адже завдяки цій технології виформовується особливий зміст аналітичної діяльності, необхідної для осмислення того чи того питання.

Суть кейс-методу передбачає втілення реальної ситуації, що не тільки відображає певну практичну проблему, а й увиразнює комплекс знань, необхідних для її розв'язання. Ю. П. Сурмін виокремлює такі дидактичні принципи практичного втілення кейс-методу: індивідуальний підхід у навчальному процесі; надання свободи у виборі процесу розв'язання тієї чи тієї проблеми; забезпечення наочними матеріалами; мінімізація теоретичного матеріалу; активне залучення студента до взаємодії; формування навичок самоорганізації [9, с. 32].

Використання кейс-методу на заняттях української мови як іноземної має беззаперечну користь для освітнього процесу, стрижневе завдання якого – гармонійна взаємодія його суб'єктів. Употужнюючи традиційні методи навчання, ця технологія відкриває широкі можливості для реалізації креативних задумів викладача-гуманітарія, що, безсумнівно, сприяє результативності засвоєння знань. Забезпечення комунікативності завдань, які "передбачають наявність різноманітних інтенцій та реалізацію тими чи тими мовними формулами" [1], сприяє залученню кожного студента в процес спілкування, тому неучасть у когнітивному процесі неможлива. Крім цього, уможлиблюється доречне планування, вибудовування навчального процесу викладачем.

З-поміж основних ознак вдало вибудованого кейсу виокремлюємо такі: відповідність поставленій меті; належний рівень складності завдання; актуальність і своєчасність; оприявлення типових ситуацій; можливість варіативності вирішення завдань; діалогізація.

Застосування кейс-методу на заняттях української мови як іноземної мусить бути інформаційно, організаційно і методично зумовленим, а також

(поділяємо думку дослідників) "забезпеченим і на рівні організації навчально-виховного процесу вищого закладу, і на рівні планування його кожним викладачем" [11, с. 33].

Використання аналізованого методу в роботі з іноземними студентами вимагає мобільності, креативності викладача в спілкуванні під час опрацювання того чи того кейсу.

Одна з гострих проблем навчання із залученням кейс-методу – оцінювання учасників дискусії, основна вимога до якого – принцип ефективності. З-поміж критеріїв оцінювання вирішення кейсів виокремлюють такі: мобільність студента у вирішенні ситуаційного завдання; практичне втілення набутих комунікативних умінь і навичок із вивченого курсу; уміння чітко, лаконічно ставити запитання і водночас висловлювати власні міркування в процесі обговорення; самостійна робота (виконання завдань індивідуального контролю). Під час оцінювання тільки вказівка на помилку не виправдана, оскільки для подальшої продуктивної праці студента необхідно його заохочувати, а також указати на продуктивні кроки на шляху до покращення його роботи.

Звісно, не можна заперечити, що "здатність майбутнього висококваліфікованого й компетентного лікаря опанувати базові мовні норми, виформувати стрижневі лексичні, фонетичні й граматичні мовленнєві навички – це запорука його подальшої фахової компетенції та успішної професійної реалізації" [3, с. 31]. Зважаючи на це, можна стверджувати, що Case-study – невичерпне джерело в поступовому формуванні мовленнєвої, мовної компетентностей студентів-інофонів. Як зауважують дослідниці, один зі стрижневих чинників успішного навчання іноземних студентів – це "якомога повна та швидка адаптація до умов проживання в новій країні, до особливостей побуту та навчання, культури і традицій народу, серед якого іноземець має прожити декілька років. Тому дуже важливо в цей період раціонально організувати та поєднати навчальну і виховну роботу задля досягнення найкращих результатів" [5, с. 140].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Вивчення української мови як іноземної – це, безумовно, тривалий, складний процес. Викладачі кафедри українознавства та гуманітарної підготовки УМСА активно послуговуються передовими освітніми технологіями, упроваджують й апробують у навчально-виховному процесі різноманітні методи педагогічної інноватики.

Забезпечення мовною освітою, активізація пізнавальної діяльності студентів-інофонів, адаптація їх до нового мовно-культурного простору – пріоритетні напрями активного залучення в навчально-освітній процес кейс-технологій, які, маючи потужну навчально-виховну складову, до того ж сприяють активному входженню іноземних студентів у ментально-культурний простір українства.

Література

1. Бондар Н. В. Застосування case-study на заняттях мовного циклу у медичних навчальних закладах / Н. В. Бондар // Всеукраїнська науково-методична інтернет-конференція, присвячена Дню заснування закладу освіти, м. Черкаси, 15 жовтня 2018 р.: матеріали конф. ; Черкаська медична академія. – Черкаси, 2018. – С. 28–31.
2. Давиденко В. Чем "кейс" отличается от чемоданчика? / В. Давиденко // Обучение за рубежом. – №7. – 2000. – С. 11-17.
3. Жовнір М. М. Використання вебінарів лінгвоукраїнознавчого спрямування в процесі навчання української мови як іноземної / М. М. Жовнір, Н. В. Бондар // Актуальні питання медичної (фармацевтичної) освіти іноземних громадян: проблеми та перспективи: збірник статей навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 22 листопада 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 29-33.
4. Ковальова К. Методологічні аспекти методу casestudy при викладанні економічних дисциплін / Ковальова К., Ковальов В. // Вища школа: проблеми економічної освіти. – 2010. – № 2. – С. 68-75.

5. Лещенко Т. О. Соціально-культурна адаптація іноземних студентів англійської форми навчання у процесі навчання української мови як іноземної на початковому етапі / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Інновації та традиції у мовній підготовці іноземних студентів : тези доп. міжнар. наук.-практ. семінару. – Харків, 2018. – С. 140-143.
6. Лещенко Т. О. Інноваційні підходи у викладанні української мови як іноземної / Т. О. Лещенко, О. М. Шевченко // Мова. Свідомість. Концепт : зб. наук. статей / відп. ред. О. Г. Хомчак. – Мелітополь : МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – С. 250-253.
7. Лещенко Т. О. Використання комунікативного підходу до засвоєння стоматологічної термінології на занятті з української мови як іноземної / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. – Полтава, 2019. – С. 125-128.
8. Михайлова Е. А. Кейс и кейс-метод: процесс написания кейса / Е. А. Михайлова // Маркетинг. – 1999. – № 5. – С. 113 - 120.
9. Ситуационный анализ, или Анатомия кейс-метода / под ред. д-ра социол. наук, проф. Сурмина Ю. П. Авторы: Ю. Сурмин, А. Сидоренко, В. Лобода, А. Фурда, И. Катерьяк, Кеси Меер. – К.: Центр инноваций и развития, 2002. – 286 с.
10. Смолянинова О. Г. Развитие методической системы формирования информационной и коммуникативной компетентности будущего учителя на основе мультимедиа-технологий: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / Смолянинова Ольга Георгиевна. – СПб., 2002. – 504 с.
11. Сурмін Ю. Кінець епохи «старанних відмінників». Кейс-метод як засіб якісного оновлення української освіти // Синергія. – 2001. – № 2-3. – С. 27 - 33.
12. Титова Н. Л. "Базисный" кейс-метод: основы и практика использования / Н. Л. Титова // Бизнес-образование. – 1999. – № 2. – С. 99 - 112.

13.Шеремета П. М. Кейс-метод: з досвіду викладання в українській бізнес-школі / Шеремета П. М., Каніщенко Л. Г.; за ред. О. І. Сидоренка; 2-ге вид. – К.: Центр інновацій та розвитку, 1999. – 80 с.